

Sprawozdanie

z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Cyców za rok 2018.

Na podstawie art.179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej / Dz.U. z 2017r., poz.697 z późn.zm./ Ośrodek Pomocy Społecznej jako realizator w/w ustawy przedkłada sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Cyców za rok 2018 wraz ze wskazaniem potrzeb związanych z realizacją zadań.

Zgodnie z art. 176 wymienionej ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3 –letnich programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) przekazanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust.8 tj. informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Powyższe zadania w gminie Cyców wykonywane były w oparciu o w/w ustawę i Program Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2017-2019 przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XXVI/138/16 Rady Gminy Cyców z dnia 29 grudnia 2016r., którego celem głównym jest **stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie Cyców.**

Program Wspierania Rodziny adresowany jest w szczególności do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a jego założeniem jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia tych rodzin poprzez pracę z rodziną. Praca z rodziną ma na celu w konsekwencji przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Zadania w ramach programu skierowane są do rodziny, również w sytuacjach, gdy dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

W 2018r. realizacja programu odbywała się poprzez następujące cele szczegółowe zawarte w Programie:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.

Realizacją zadań w zakresie budowania bezpieczeństwa socjalnego rodzin zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie, Urząd Gminy w Cycowie oraz Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców.

W celu zabezpieczenia prawidłowych warunków materialno-bytowych rodzin z grup szczególnego ryzyka prowadzona jest systematyczna diagnoza warunków życia, potrzeb i oczekiwań, stała praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych oraz przyznawana jest również pomoc finansowa i materialna.

W 2018r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie w ramach pomocy społecznej objął swoim wsparciem 173 rodziny, w tym 65 rodzin z dziećmi, spośród, których 16 rodzin wielodzietnych i 16 rodzin niepełnych.

Dominującymi powodami udzielania pomocy w Gminie Cyców w 2018r. było ubóstwo, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie, długotrwała choroba.

Rodziny z dziećmi z terenu Gminy Cyców wymagające wsparcia materialnego mogły korzystać z następujących form pomocy, które w znaczący sposób ułatwiały funkcjonowanie tych rodzin:

- Pomoc pieniężna w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych, z których skorzystało 99 rodzin.
- Pomoc w postaci opłacania posiłku w szkołach dla 149 dzieci, w tym dla 15 w internatach.
- Pomoc w postaci paczek żywnościowych w ramach realizowanego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2018 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Z tej formy pomocy na koniec 2018r skorzystało 918 osób z terenu gminy Cyców, które otrzymały 14 945,04 kg żywności.
- Zorganizowanie zabawy mikołajkowej dla dzieci podopiecznych OPS i wydanie paczek dla 122 dzieci ze środków finansowych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, co dało możliwość wspólnej zabawy dzieci z rodzicami.
- Pomoc materialna w postaci stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym. W okresie styczeń – sierpień 2018r stypendium otrzymało 99 uczniów, a w okresie wrzesień – grudzień 98 uczniów.
- Pomoc w postaci darmowych podręczników szkolnych oraz materiałów ćwiczeniowych przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu

kształcenia ogólnego dla wszystkich uczniów szkół podstawowych i gimnazjum. Z tej formy pomocy w roku szkolnym 2018/2019 skorzystało 745 uczniów.

- Pomoc dla rodzin wielodzietnych w ramach rządowego programu „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny”. W roku 2018 zostało wydanych 113 kart, z czego rodzicom 38 a dzieciom 75.
- Pomoc w postaci świadczeń rodzinnych:
  - zasiłek rodzinny wraz dodatkami – otrzymało 254 rodzin,
  - świadczenie wychowawcze – otrzymało 702 rodzin,
  - świadczenie rodzicielskie – otrzymało 55 osób,
  - świadczenie pielęgnacyjne – otrzymało 31 osób,
  - jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka – otrzymało 65 osób,
  - zasiłek pielęgnacyjny - otrzymało 21 osób,
  - specjalny zasiłek opiekuńczy otrzymało 36 osób,
  - zasiłek dla opiekuna otrzymało 16 osób.
- Pomoc w ramach rządowego programu „Dobry start”- świadczenie jednorazowe zostało przyznane dla 1075 uczących się dzieci z 698 rodzin.
- Placówki oświatowe z terenu gminy podejmowały indywidualnie działania mające na celu umożliwienie dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej uczestnictwo w różnego rodzaju wycieczkach czy imprezach szkolnych. Organizowały również akcje charytatywne jak „Szlachetna paczka” czy inne zbiórki żywności i odzieży, które przekazały dla potrzebujących rodzin. Szkoły brały również udział w programach w ramach których wydawane były dla uczniów owoce, warzywa i mleko.

2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny.

Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną, która jest ważna od momentu przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności oraz jest niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys, zagrażający dobru dziecka. Wsparcie takie realizuje gmina w oparciu o zawarte w Programie Wspierania Rodziny zadania tj. poprzez:

- Pracę socjalną - rodziny wymagające wsparcia objęte są przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Cycowie systematyczną pracą socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W 2018r praca socjalna prowadzona była w 82 rodzinach w tym w 24 rodzinach z dziećmi.
- Pomoc w postaci wsparcia specjalistycznego poprzez kierowanie rodzin do specjalistów w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej. W ramach poradnictwa specjalistycznego mieszkańcy Gminy Cyców mogli skorzystać bezpłatnie z porad psychologa, pedagoga i prawnika.
Pomoc psychologiczno – pedagogiczna prowadzona jest również w placówkach oświatowych z terenu gminy, gdzie szkoły na bieżąco diagnozują problemy dotyczące funkcjonowania uczniów oraz ich rodzin. W sytuacjach kryzysowych podejmowane są interwencje lub mediacje.
- Realizację programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i rodziców mających na celu promowanie właściwego modelu rodziny i wartości rodzinnej, które były organizowane przez placówki oświatowe.

- Systematyczne monitorowanie sytuacji zdrowotnej uczniów i objęcie ich opieką lekarską, pielęgniarską i stomatologiczną. Edukacja uczniów i rodziców w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia przez placówki służby zdrowia i placówki oświatowe. Współpraca pracowników socjalnych z placówkami służby zdrowia w zakresie rozwiązywania problemów szczególnie natury materialnej, stanowiących przeszkodę w wykupieniu leków, podjęciu specjalistycznego leczenia lub w wykonaniu badań diagnostycznych.
- Podejmowanie działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom dzieci i młodzieży oraz przemocy w rodzinie. Działania profilaktyczne i edukacyjne mające na celu wzrost świadomości uczniów na temat patologii społecznych i wynikających z tego zagrożeń a także możliwości uzyskania pomocy oraz odpowiedzialności karnej nieletnich organizowane były przez placówki oświatowe, Komendę Powiatowej Policji w Łęcznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Abstynenta „AROKA” i Zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy.
- Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno - wychowawczych dla uczniów z trudnościami, które mają na celu korygowanie występujących deficytów oraz rozwijanie mocnych stron uczniów. Uczniowie mieli również możliwość korzystania z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych tj. zajęć artystycznych, sportowych, kół zainteresowań. Dużą szansą na wczesne wspomaganie rozwoju dzieci jest edukacja przedszkolna. Na koniec 2018r. do przedszkoli uczęszczało 220 dzieci.
- Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez możliwość korzystania z bogatej oferty zajęć w Gminnym Domu Kultury i Gminnej Bibliotece Publicznej oraz placówkach oświatowych, gdzie organizowane były zajęcia rozwijające talenty, pasje i zainteresowania a jednocześnie promujące zdrowy model rodziny. Przeprowadzono szereg imprez m. in. festiwale, koncerty, wernisaże, konkursy, bale, wycieczki, które dają możliwość wspólnego spędzania czasu z rodziną. Ośrodek Pomocy Społecznej wytypował 23 dzieci z gminy Cyców, które uczestniczyły w koloniach letnich finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Lublinie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sfinansowała organizację ferii zimowych dla dzieci z terenu gminy w świetlicach wiejskich. Uczniowie z klas I-III wszystkich szkół podstawowych z terenu gminy Cyców brały udział w realizacji projektu powszechnej nauki pływania dofinansowanego ze środków Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów w ramach dotacji Ministerstwa Sportu i Turystyki. Z projektu skorzystało 90 uczniów. Ponadto uczniowie i młodzież mogli korzystać z lodowiska oraz kompleksu boisk „ORLIK 2012” w Cycowie.

3. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin.

Rodziny dysfunkcyjne objęte były stałym wsparciem i monitoringiem w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów szkolnych, policjantów, kuratorów zawodowych i społecznych oraz asystenta rodziny:

- Prowadzona była praca socjalna z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz ich monitoring. Pracownicy socjalni rozpoznawali i analizowali trudności występujące w rodzinie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, po czym udzielali stosownego wsparcia. Działania pracowników socjalnych oparte były

na stałej współpracy z instytucjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci a w szczególności z przedstawicielami placówek oświatowych, policji, sądu, służby zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej.

- Rodzinom niewydolnym wychowawczo Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał wsparcie w postaci asystenta rodziny, który pracował z rodziną w celu odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo- wychowawczych i społecznych co zapobiegało umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

W 2018r pod opieką asystenta rodziny było 9 rodzin, w których wychowywało się 27 nieletnich dzieci. Wsparcie asystenta zostało zakończone w 2 rodzinach ze względu na osiągnięcie celów. Podstawą pracy asystenta było opracowanie planu pracy z rodziną i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Większość tych rodzin ma ograniczoną władzę rodzicielską i przyznany nadzór kuratora.

- Praca na rzecz dziecka i rodziny opierała się na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań opartych na przepływie informacji dotyczących występujących w rodzinie problemów. Współpraca przedstawicieli instytucji działających na rzecz rodzin i dzieci pozwoliła na dotarcie z właściwą pomocą do wszystkich rodzin, które jej potrzebowały. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie.

- W 2018 roku Gmina Cyców jak co roku współfinansowała pobyt dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 22 dzieci, które przed umieszczeniem zamieszkiwały na terenie gminy Cyców. Łączny koszt utrzymania 22 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2018r. wyniósł 305 157,96zł, z czego udział gminy Cyców w wydatkach na opiekę i wychowanie 9 dzieci stanowił kwotę 48 074,07zł tj. dla 7 dzieci 50% i dla 2 dzieci 10% kosztu utrzymania.

Ponadto w 2018r. jedno dziecko przebywało w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Kijanach. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce wynosił 3 713zł. W 2018r udział gminy Cyców w wydatkach przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce wyniósł 4 266,94zł. i stanowił 10% kosztów utrzymania.

PODSUMOWANIE

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, które mają za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci w gminie Cyców. Zawarte w programie propozycje były realizowane w 2018r. w toku bieżącej pracy poszczególnych jednostek. Cel ten można było osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Rodziny często borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, uprawnienia, zasoby i możliwości. Prezentowane sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Analiza podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny pozwala stwierdzić, że działania te są podejmowane w szerokim zakresie i umożliwiają rodzinom korzystanie z pomocy i wsparcia zarówno w ramach poradnictwa jak i opieki. Aktywne działania w ramach pracy asystenta rodzin pozwalają na indywidualne podejście do problemów.

Wieloaspektowa praca z rodziną naturalną wpływa na ograniczenie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę potrzeby rodzin z terenu gminy Cyców wskazana jest w następnych latach dalsza kontynuacja oraz rozszerzenie działań w poszczególnych obszarach:

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo – wychowawcze wsparcia, pomocy specjalistycznej i szybkiej interwencji,
- rozwój usług wsparcia asystenta rodziny w tym zabezpieczenie środków finansowych na szkolenia asystenta w celu stałego podwyższania kwalifikacji, poszerzania wiedzy i umiejętności,
- zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej,
- tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- dookreślenie zasad współpracy i sprawnej wymiany informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a poszczególnymi instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w udzielanie wsparcia rodzinom,
- realizacja zadań wynikających z Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Cyców na lata 2017-2019.

Sprawozdanie sporządzono
na podstawie pisemnych informacji realizatorów
programu oraz dokumentacji Ośrodka
Pomocy Społecznej w Cycowie
Sporządzający:
Elżbieta Kopeć
Specjalista Pracy Socjalnej

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
Elżbieta Salowska
Elżbieta Salowska